

ELAZIĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI TARIM VE HAYVANCILIK RAPORU

- **TARIMSAL YAPI VE DÖNÜŞÜM**
- **TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜNÜN SORUNLARI**
- **BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ**
- **TARIMSAL SULAMA VE SU YÖNETİMİ**
- **TARIMDA ÜRETİCİ ÖRGÜTLENMESİ**
- **ELAZIĞ TSO VE PAYDAŞLARI TARAFINDAN BAŞLATILAN ÇALIŞMALAR**
 - 1- KOOPERATİFLEŞME
 - 2- JEOTERMAL SERA OSB
 - 3- TARIMA DAYALI BESİ İHTİSAS OSB
 - 4- ELAZIĞ 2. OSB
 - 5- BASKİL GIDA VE KOVANCILAR KARMA OSB
 - 6- HARPUT KIRAZININ MARKALAŞTIRILMASI
 - 7- GEZİN VE KUYU ÇİLEĞİNİN MARKALAŞTIRILMASI PROJESİ
 - 8- MEYVESUYU TOZU VE MEYVE İŞLEME TESİSİ FİZİBİLİTESİ
 - 9- ELAZIĞ' DA BADEM, CEVİZ VE KURUYEMİŞ İŞLEME TESİSİ FİZİBİLİTESİ
 - 10-EFIC - ELAZIĞ GIDA İNOVASYON KÜMESİ PROJESİ
 - 11-AR-GE/İNOVASYON VE TEST MERKEZİ

RAPOR:
Elazığ TSO Halkla İlişkiler ve Protokol Müdürlüğü

05/06/2019

ELAZIĞ TİCARET VE SANAYİ ODASI TARIM VE HAYVANCILIK RAPORU

Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası paydaşları olan İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, TKDK, FKA, Ziraat Odası, Ticaret Borsası, Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Ziraat Mühendisleri Odası ve İlimiz 2. Meslek Komitesi ile 12. Meslek Komite Üyelerimizin katılımı ile 2018 yılı içerisinde 4 istişare ve 2019 yılı içerisinde 2 ayrı toplantısı yapılmış olup, bu toplantıların çıktıları doğrultusunda ELAZIĞ TARIM VE HAYVANCILIĞINININ GELİŞTİRİLMESİ için bu Rapor oluşturulmuştur.

TARIMSAL YAPI VE DÖNÜŞÜM

İlimiz özelinde Ülkemizin tarım politikalarında sürdürülebilir bir yapıya ve dönüşüm sürecine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu nedenle öncelikli olarak sektörün sorunlarının tespiti gerekmektedir.

Bu sorunlardan bazıları ana başlıklar itibarı ile;

- Sulama altyapılarının yetersizliği
- Sulanabilir arazi varlığına rağmen, maliyetler ve yönetsel sorunlar nedeniyle arazilerin kullanılmaması
- Arazi toplulaştırmaları
- Genç nüfusun kırsaldan kente göçü ve kent yaşamını tercih etmesi
- Tarımsal faaliyetlerde geleneksel yöntemlerin halen yaygın oluşu
- Sürdürülebilir milli bir tarım politikamızın olmayışı
- Dünyadaki değişim ve dönüşüm süreçlerinin ilgili kurumlar ve çiftçilerimiz tarafından takip edil(e)memesi
- Tarımsal ürünlerin sanayi ürününe dönüşmesi sürecinde yaşanan sorunlar
- Tarımda verim düşüklüğü
- Geliştirici tarımsal yatırımların yapılmaması
- Tarımda yüksek oranda gizli işsizlik
- Örgütlenmeler yetersizlikleri
- Rekabet gücünün diğer ülkelere göre düşük olması
- IMF ve Dünya Bankası küresel tarım dengesi sağlamak adına, gelişmekte olan ekonomilerin tarımına müdahale etmesi
- Köy hizmetleri örgütlenmesinin 2005'te kapatılmasının ardından bu hizmetlerin yetersiz kalması
- Tarımsal araştırma enstitülerinin kapatılmış olması
- Türkiye tarımına büyük tarım şirketlerinin hakim olması ve birçok ürünün üretilmesinden vazgeçilmesi
- Tek tip, tohumda dışa bağımlı ve ilaç kullanımını zorunlu kılan bir üretim modelinin oluşu
- Tohumda küresel sömürü şirketlerinin patent egemenliğinin olması.
- Kayıt ve istatistik sistemlerinin eksikliği
- Tüm teşvik ve primlere rağmen finansman ve destekleme eksikliği
- Tarımsal üretimdeki girdilerden yüksek vergi alınması
- Tarımsal eğitim öğretimin yetersizliği
- Üniversiteler ve diğer ilgili kuruluşlarla çiftçilerin entegrasyonunun olmaması,
- Tarımsal pazarlama eksiklikleri
- Çiftçilerimizin tarım ve çevre ekonomisinden uzak olması

Tüm bu sorunların çözümü ve Tarımda Yapısal Dönüşüm Paketi hazırlanarak 5 yıllık bir kalkınma planına dönüştürülmesi ve bu paketin sürdürülebilirliğinin zorunlu kılınması ülkemiz tarımında yeni bir dönemin başlangıcı olacaktır.

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ

İlimiz zengin su kaynaklarına ve potansiyeline sahiptir. Ülkemizde iç sularda Alabalık Üretiminde ilimiz önde gelmektedir. Yıllık ortalama 15 bin ton civarındaki üretimimiz bulunmasına karşın mevcut su potansiyelimizin değerlendirilmesi noktasında henüz istenilen yerde bulunmamaktayız.

2014 yılında yapılan Elazığ Kalkınma Kurultayında Su Ürünleri Sektörü ilimizin kalkınma alternatifleri arasında 3 sektörden biri olarak değerlendirilmiştir. Sektörün 2023 ve 2050 yılında olması gereken yer hususunda sektör temsilcileri, ilgili kurumlar, akademisyenler ve konusunda uzmanlarca yapılan çalışma doğrultusunda atılması gereken tüm adımlar tespit edilmiştir.

Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası'nın da yer aldığı bu çalışmada belirlenen eylem planının yeniden revize edilerek hayata geçirilmesi il, bölge ve ülke ekonomisi adına çok değerli bir hizmet olacaktır.

TARIMSAL SULAMA VE SU YÖNETİMİ

İklim değişiminin su ve toprak kaynakları üzerindeki olumsuz etkisi başta su güvenliğimiz olmak üzere gıda güvenliğimizi de doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle çiftçimizin bilinçli su kullanımını sağlama adına ilgili kurumlarla çok yoğun bir çalışma yapılması gerekmektedir.

Ancak ilimiz adına yapılması gereken öncelikli çalışma verimli ovalarımız ve tarım arazilerimizin kapalı sistem modern sulama sistemine dönüştürülmesi ve bu hizmetin çiftçimizin belini bükmeyecek şekilde ekonomik olması gerekmektedir. Birlikler ve Kooperatiflerin yönetsel zafiyetleri ve kurumsal altyapılarının yetersiz olması nedeniyle sulama hususlarında çok önemli sorunlar yaşanmış ve Elazığ tarımı çok büyük zarar görmüştür.

İlimizdeki tüm su yönetiminin tek elde toplanarak verimliliğin artırılması, çiftçilere yönelik destek programları uygulanması, mevcut sulamayla ilgili borçların yeniden yapılandırılması ve zamana yayılması, Kuzova ve Uluovanın bir an evvel kapalı sistem sulama sistemine dönüştürülmesi ve sulanabilir diğer alanların da programlanması öncelikli hale getirilmelidir.

TARIMDA ÜRETİCİ ÖRGÜTLENMESİ

İlimizin ve Ülkemizin tarım işletmeleri sahiplerinin yaşlanması ve yeni neslin daha çok kent hayatını tercih ederek tarımsal üretimden uzaklaşması son dönemde iklim değişimi ile birlikte ülkemizin gıda güvenliğini tehdit eden bir unsur olarak ortaya çıkmıştır.

Genç neslin kırsaldan kente göç etmesi aynı zamanda tarım işçisi temini konusunda da zorluklar yaşanmasına neden olmaktadır. Ortaya çıkan bu yeni koşullar İlimiz özelinde Türkiye tarımının yapısal geleceğinin incelenmesini zorunlu kılmaktadır. Devletimiz bu durumu farkederek Mart 2016'da genç çiftçilerin kırsalda üretime devam etmesini veya kente göç etmiş olanların köye dönüşünü teşvik etmek amacıyla genç çiftçilere 30. 000 TL kırsal kalkınma hibe desteği verme kararı almıştır. İlgili gören ve başarılı olan bu projenin iller bazında bütçeleri büyütülerek nüfusa oranla desteğin devamı ve gelen taleplerin en azından %50'sinin desteklenmesi önem taşımasına rağmen bütçe kısıtı nedeniyle desteler ancak sembolik kalmıştır.

Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası olarak, ilimizde işsizliğin ortadan kaldırılması, kentin sosyo ekonomik gelir seviyesinin yükseltilmesi, ekonomik refah seviyesinin artırılması ve tarımsal ürünlerimizin yüksek katma değere dönüşmesi adına son derece önemli çalışmalar başlatılmıştır.

Bu Çalışmalarımız Özetle:

12-KOOPERATİFLEŞME

Odamız Tarım ve Hayvancılık sektöründeki tüm paydaşların biraraya gelmesi ile 4 ayrı kooperatif kurarak bu alanda üretim, ihracat, istihdam ve sürdürülebilir ekosistemi sağlamak için önemli bir adım atmıştır. Yaklaşık bir yılı aşkın bir süre içerisinde yapılan toplantılar ve değerlendirmeler sonucunda, 4 ayrı kooperatif kurmayı ve yönetici şirket marifetiyle tohum temininden üretime, imalattan pazarlamaya kadar tüm süreçlerin profesyonelce yönetilmesi adına önemli adımlar atılmış ve süreçler başlatılmıştır.

13-JEOTERMAL SERA OSB

İlimizde Jeotermal Sıcak Kaynak Suyun bulunmasına müteakip Elazığ Belediyesi, Elazığ İl Özel İdaresi ve Elazığ TSO müşterekliğinde kaynağın etkin ve verimli kullanılması için bir mutabakat sağlanmış ve Valiliğimiz öncülüğünde İlimizde yer tespiti yapılan ve yaklaşık 1.300 Dönüm bir Sera OSB kurulması için adımlar atılmıştır.

14-TARIMA DAYALI BESİ İHTİSAS OSB

Yer tespiti yapılan ve ilgili bakanlıktan onayları alınan Elazığ Besi OSB için zemin etütleri ve projelendirme çalışmaları tamamlanmıştır. Yaklaşık 1000 Dönüm arazi üzerinde kurulum çalışmaları başlatılan Elazığ Besi OSB'nin ÇED ihalesi verilmiş, Jeolojik Etüd çalışmaları devam etmekte ve halihazır haritalama çalışmaları tamamlanma aşamasındadır.

15-ELAZIĞ 2. OSB

Teknova (Elazığ 2. Organize Sanayi Bölgesi) altyapı ihale aşamasına gelmiş olup toplamda 6.600 Dönüm bir alanı kaplamaktadır. Bu alanda katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi hedeflenmekte olup, gıda ve hayvansal ürünlerin değerlendirilmesi ve tarıma dayalı sanayinin gelişmesi hedeflenmektedir.

16-BASKİL GIDA VE KOVANCILAR KARMA OSB

Baskil ilçe sınırları içerisinde Gıda ürünlerinin işlenmesine yönelik bir OSB ile Karakoçan, Palu, Kovancılar ilçelerinin müşterek istifade edebilecekleri karma bir OSB için ön girişimler ve ilgili kesimlerle görüşmeler devam etmekte ve Elazığ TSO olarak ilimiz ilçelerinde bu altyapıların kurularak bölgesel potansiyellerin de ekonomik değere dönüştürülmesi girişimleri başlatılmıştır.

17-HARPUT KİRAZININ MARKALAŞTIRILMASI

Proje ile ilimizin yöresel ürünlerinden olan, yüksek rakımı dolayısıyla Harput bölgesinde yoğun olarak yetiştirilen Kirazın markalaşma sürecine sokularak uygun paketleme ve saklama koşulları sağlanması sonucunda dünya

pazarlarına satışının sağlanması amaçlanmaktadır. Bu proje FKA Teknik Destek Projesi kapsamında değerlendirilmeye alınmıştır.

18-GEZİN VE KUYU ÇİLEĞİNİN MARKALAŞTIRILMASI PROJESİ

Proje ile ilimizin yöresel ürünlerinden katma değeri yüksek olan ve Elazığ'a bağlı Gezin ve Kuyulu köyünde yoğun olarak yetiştirilen Çileğin markalaşma sürecine sokularak uygun paketlenme ve saklama koşulları sağlanması sonucunda dünya pazarlarına satışlarının sağlanması amaçlanmaktadır. Bu proje FKA'ya sunulmuştur.

19-MEYVESUYU TOZU VE MEYVE İŞLEME TESİSİ FİZİBİLİTESİ

- TRB1 Bölgesinde Elazığ özelinde tarımsal üretime ve tarıma dayalı sanayiye bağımlılığı yüksek yörelerde ekonomideki sürdürülebilirliğin sağlanması için tarımsal üretimin ve pazarlamanın katma değeri yüksek yöntemlerle geliştirilmesi amacıyla fizibilite raporlarının hazırlanması,
 - Bölgenin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmesine katkı sağlayacak ve rekabet gücünü artıracak nitelikte kalkınmayı sürdürülebilir kılmak için öne çıkan sektörlerde analiz ve araştırmaların yapılması,
 - Kırsal Kalkınma çerçevesinde yapılacak meyve, meyve suyu tozu ve işlenmiş meyve yatırımlarına ışık tutulması,
 - Özellikle Elazığ ilinin sosyo-ekonomik kalkınma ve büyümesine, rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlanması,
 - Özel sektör yatırımlarının teşvik edilmesi, yerli ve yabancı sermayenin bölgeye çekilmesi için alt yapının hazırlanması,
 - Yatırım potansiyeli fizibilitesinin yapılması ve yerli ve yabancı yatırımcının ilgisini çekerek yatırımlarını ilimizde gerçekleştirmelerini sağlamak amaçlanmaktadır.
- Bu proje FKA'ya sunulmuştur.

20-ELAZIĞ' DA BADEM, CEVİZ VE KURUYEMİŞ İŞLEME TESİSİ FİZİBİLİTESİ

- TRB1 Bölgesinde girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesine yönelik yapılacak projeler için uygun, doğru, hassas ve nitelikli bir fizibilite raporunun çıkarılması,
 - Kırsal Kalkınma çerçevesinde yapılacak badem, ceviz ve kuruyemiş yatırımlarına ışık tutulması,
 - Özellikle Elazığ ilinin sosyo-ekonomik kalkınma ve büyümesine, rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlanması,
 - Bölgede bulunan ve hızla gelişen ceviz, badem ve kuruyemiş üretiminin ve tarımsal sanayi potansiyelinin belirlenmesi,
 - Özel sektör yatırımlarının teşvik edilmesi, yerli ve yabancı sermayenin bölgeye çekilmesi için alt yapının hazırlanması,
 - Yatırım potansiyeli fizibilitesinin yapılması ve yerli ve yabancı yatırımcının ilgisini çekerek yatırımlarını ilimizde gerçekleştirmelerini sağlamak amaçlanmaktadır.
- Bu proje FKA'ya sunulmuştur.

21-EFIC - ELAZIĞ GIDA İNOVASYON KÜMESİ PROJESİ

- Gıda sektöründe yenilikleri ve yeni teknolojileri kolaylaştırmak, stratejik ittifaklar ve iş birlikleri oluşturmak ve gıda zincirleri ve paydaşları arasında ulusal / uluslararası ağlar oluşturmak, her türlü iş birliği ve yenilikçiliği desteklemektedir.
 - Elâzığ ilinde faaliyet gösteren gıda işletmelerinin Ar-Ge kapasitesini artırmak için bir gıda inovasyon değeri zincir iş birliği ağı, bir mutfak inkübatörü ve gıda inovasyon kümelenmesi kurulmasıyla sosyo-ekonomik kalkınmayı desteklemek.
- Bu proje AB'nin ilgili Hibe Fonlarına sunulmuştur.

22-AR-GE/İNOVASYON VE TEST MERKEZİ

Fırat Teknokent bünyesinde bulunan Laboratuvarın akredite laboratuvar olarak tescilinin sağlanması, başta gıda olmak üzere gerekli testlerin ilimizde yapılması ve gıda ürünlerinin ambalaj ve paketlenmesi için ar-ge çalışmaları yapılması hususunda Fırat Teknokent ile müşterek çalışma başlatılmıştır.

Raportör:

Etem YALIN/Elazığ TSO Halkla İlişkiler ve Protokol Müdürü